

ივერიკა

გ ა შ ე თ ი ლ ი რ ს

თვე	მან.	დღე	თვე	მან.
12.	10.	6.	—	—
1.	9 50	5.	5	50
10.	8 75	4.	4	75
9.	8	3.	3	50
8.	7 25	2.	2	75
7.	6 50	1.	1	50

ცალბე ნომერი—ერთი შუარი

გაზეთის დასაყვებად და კრძალ განცხადებო
დასაყვებად უნდა მიჰმაროონ: თვითონ რედაქ
ციას, აუცილებელია ქრისტიანული, გარანტირებული
ქვეყნის პირდაპირი, თავ. გრუნდისთვის, სხ
ლი: წერა-კითხვის განხორციელება, საზოგადო
ლობის განვითარების, საზოგადოებრივი ბნ
ის ხელშეწყობის, სხვადასხვა ქრისტიანული
დასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრუქ
ტურა რვა კაპიტალი.

1877—1893 საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი 1877—1893

საკუთრად შავლიერის მკლავია

კონსტანტინე იაკობის ძის

ბ რ უ თ ი ნ ო ვ ი ს ა

(ერყენის მოედანი, გუბერნიის სამმართველოს გვერდით, სახლი თავ.
არტუმიანის-დოლოგორუის; განყოფილება შუა-ბაზარში, სახლი აივანო
ვისა, ჯიგარაშის ეკლესიის პირდაპირი.)
დიდ-ძალი შავლიერი მიიღეთ, ნაკერი 12 კაპიტალიდან და უფრო
ძვირი. მაღაზიაში არის აგრეთვე მრავალგვარი

ამერიკანული გლეხანკები

სტოლის გაღმავლები და სხვ.
ყოველთვის გვაქვს შავლიერი რუსეთისა და უცხო ქვეყნების ფაბრიკის;
აგრეთვე სხვა მოწყობილობა ოთახის მოსაწოდებლად.
მორათობის საქმეს კისრულობს ცნობილი ტფილისში დეკორატი
ლი, ივანე მინდოს ძე ლანაო, რომლის ნახვა შეიძლება მაღაზიაში დი
ლის 11-იდან 12 საათამდე და საღამოს 8 საათამდე მაღაზიის დაკეზავამდე.
(12—6)

ტფილისი, 17 ივლისს

ბევრმა მაგალითებმა წინადაც და
ნამეტნავად ამ უკანასკნელ ხანების
ღირს-სახსივარება ამბებმა თავლ
ნათლებდ დაგვახსენებ, რომ ცხოვ
რების მოედანზე ძლიერი ის ყო
ფილია, ვინც მდინარისა და მდინა
რიც იგია, ვისაც ბევრი ფული
ჰქონია. რა თქმა უნდა, მეცხერი
ბისაგან გამოარკვეული სიმიდიდო
სულ სხვა არის, მაგრამ გერძო
გაცოთა ურთიერთობაში სიმიდიდის
საწყაოდ მართო ფულია და სხვა
არა რა. დღეს შედარები იტყვის,
რომ ამ კაცს ბევრი შური და ბე
რი ფულია აქვს და მდიდარიათა,
და თუ იტყვი, ეს შური და ფი
ნია გულში უსათუფად ფულიად გა
ნადებულე აქვს, ფულიზე აქვს
გათვლილი.

გულში ფულია მცველი ჯერ გი
დევ შირს არის მართალ განად
ღებზე, მართალ ფულია მცვეა
ზე. სამშურარო ის არის, რომ
შურიღამ თუ ფინიღამ ფულია
დღი და გასაჭირი მანძილის
იმიტის, ვისის ოფილია და გარ
ჯით მოაოებუღი იგი შური, იგი
დღი. იგი ფულის პატრონიც,
რომელსაც შური უჭირს საჭმე
ლად და არა განსაყვად, ამავე
დიდს მანძილზე შირს შურის პა
ტრონიც.

ეს გარემოება, ეს ერთმანეთზე
დამორება ცალკე შურის პატრო
ნისა, რომელსაც ფული უჭირს,
და ცალკე ფულის პატრონისა,
რომელსაც შური უჭირს, მიზე
ზია იმისი, რომ შუა-კაცი სწრდ
და იგი ერთისაგან შურსა ჰქო
ნდვლობს, რომ შურის მიკვიდოს.
ამ უდავო-გაკვიდებ იგი ერთსაც

ასდევინებს გასამრჯელოს და მე
ორესაც.

გარვია, თუ ეს გასამრჯელოა, ეს
ფულის ქირა სინდისისანი. ხოლო,
რადგანაც ბუნებრივად დადგინებ, ადბ
მიკვობისა იმაშია, რომ რაც შე
იძლება ნაკლებ იყიდოს და მე
ტად გაჰყიდოს, ამიტომაც ბო
ლოს და ბოლოს ისე გამო
დის ხოლო, რომ გამრჯელოს
შრომის ფასი ძლივ ეძლევა და
შურის მსურველს ნამეტანობი
ერთმეცხვად და ამ სხით დიდი ლუკ
მა სხვის ნაშრომ-ნამაგარისა ჰრჩე
ბა იმის, ვისაც ხელიც არ გაუწე
რესა საშრომ-საამაგვად და მარ
ტოა შუამავლობა გაუწევია. ეს დუ
კმა იმოედნად მუტა ხოლო, რა
მოადენდაც გაჭირებული ფული
სათვის ერთის მხრით გამრჯელო
და შურისათვის მეორეს მხრით
შირდაპირი მხარჯელო.

ჩვენ, ქართველები, შურისა და
ფინის პატრონები ვართ, ესე იგი,
შურისა და ფინის გამსუფიველი
ერთის მხრით და მეორეს მხრით
მსუფიველი უკვე იმისა, რაც
ერთობ საჭიროა საყოველღელო
ცხოვრებისათვის. როგორც გამ
სუფიველიც გზარლობა, რომ
უფილობა გვაძივლებს იფუად გა
ვეიღათ, და როგორც მსუფიველ
ნაც, იმეტიამ რომ სასყიდს ძვი
რად ვეუფივობთ და იმოედნად
ძვირად, რამოადენდაც სასყიდს სა
ყოველღელო ცხოვრებისათვის სა
ჭიროა.

ამ სხით გაჭირების ხელში იმ
ყოფთა ვართ, რომ ერთს ტყავს
ღარგზით ვეძიობენ. ესეთი ფუცა
ჩვენ ორგზო გაყვლებს და ჩვენს

გაჭირებს ორგზით ჰშობებს. ქარ
თველობამ ამ ბოლოს ხანებში
დააჯდარ გული, რომ ამ ყოფით
დგომა ცხოვრების მოედანზე შე
უძლებელი-დაა, რადგანაც მისა
წავებს დედამეფის ზურგიღამ აც
ვას, თუ წამალი რამ არ დიდდა
და თუ ისე არ მოაწყობ საქმე, რომ
ამ გაჭირებულნი თავი დაისხნას.

ჩვენს სასამაგვად უნდა ად
გინიშნოთ, რომ ამისთანა გაჭირ
ებამ თავლი აუხილს ქართველი
ბას თავის ყოფა ცხოვრებაში ჩახე
დვისათვის. დღეს თვითველი ჩვენ
განი ჰქვამობს, რომ აქამამდე
მივიწყებულს ყველაშურის მხარეს
ჩვენის ცხოვრებისს შირველი ად
გილი უნდა დეთობს სხვა საზ
რუნავთა შორის; რომ უკანაშიურ
ცხოვრების მოედანზე უნდა ვეძი
ოთ დღინე ჩვენის გაძლიერებისა,
ტანში გამართვისა და აქ უნდა გა
ვისარჯენთ და ვიამავთ.

ეს კახეთის რკინის გზა ეს დგი
ლის საქმე გახელებისა, ეს ხშირი
დაპრავა ჩვენში, რომ გახელების
ფინის საქმის მაგვარ უნდა მოე
წყოს ქართლის შურის საქმესცა და
იმეტიანის სიმიდისა, ეს არა ნა
კლებ ხშირი მითქმი-მოთქმა, რომ,
საადგილო-მამულო კრედიტის გარ
ტის დაარსებაც საჭიროა ჩვენ
თვისა, ეს სოფლის მეურნეობის
წარმატებისათვის საერთო ფულის
შედგენა გლეხობისაგან და ფიქრი
და დაპრავა თავად-ზნაურთაში,
რომ ამისთანა რამ ამათაც შეად
გინონ,—ყოველღე ეს ერთად და
თვითველად ცალკე დღეს ყო
ველს, თუნდ ცალკეადენად მხევე

დრილს და გაგებულს, ქართველს
ენაზე აყერი, კვევდგან ამაზეზე
ჰქლაპარაკებენ და ჰბეზებენ და
ზოგნი კადევ შესდგომიან სიტყვა
საქმედ ატვირთ. უკველივე ეს იმის
მოამსწავებელია, რომ ქართველი
ბა ახალად და სწორედ გზაზე გამო
დის საშოქმედოად, და იმედია, რომ
იგი ბოლოსაც გაატანს, რადგა
ნაც სწორედ გზის შიგან და მასზე
სველა ნახევრად გამარჯვება.

ოციწილობრივი ცნობა სოლისის
შსსსსსა

ქ. მოსკოვს 10 ივლისამდე იყო
ავად 78, 10 - 11 ივლისს მიემატა
9, შირა 9, გარდაიცვალა 5. ესლა
ავად არის 73

კიევის გუბერნიამ 29 ივნისიდან
3 ივლისამდე—ავად გახდა 9, გარ
დაიცვალა 6. მოსკოვის გუბ. 7 ივ
ლისს ავად გახ. 1, გარდაიცვალა 1.
ორილის გუბერ. ავად გახდა 27
ივნის. 3 ივლისამდე 79, გარდაიცვა
ლი 37. პოდოლის გუბერნიამ 20
—26 ივნისს ავად გახდა 499, გარ
დაიცვალა 122. ტულას გუბერნი
აში 27 ივნ. 3 ივლ. ავად გახდა 31,
გარდაიც. 8. ხერსონის გუბერ. 27
ივნ. 3 ივლისამდე ავად გახდა 22,
გარდაიც. 11, ტომსკის გუბერ. 5
ივლისს ავად გახდა 2, და გარდაი
ცვალა 2. ჩერნიგოვის გუბერ. 6—7
ივლისს ავად გახდა 2.

ფელეტონი

სტუმარ-მასპინძელი

(დასასრული *)

X

ბისოს მოვიდა ამბავი,
ვით ნაკუხარი მეხადა:
„მოუკლავთ ზვიდაური,
კით ჩამოსული სვეტადა,
ფშავ-ხევისურეთის ფარ-ხმლო,
გამოსადეგი მეტადა“.
„შავის ამბისა გამგონეთ
ზარი გამართეს დედათა.
ბისოს სტირლად ბებერი,
მოსთქვამს, ქვირინებს შურადთა:
„ბედ-კრული რად ვარ ცოცხალი,
მეც მიწას მიამაბრეთა.
მკლავნი მაჩვენეთ შვილისა
მოიკთა, ჩამაბარეთა!
ჩემის შვილისა მარჯვენით
გულს მიწა მომაყარეთა;
ვაძვი, რად ვარ ცოცხალი,
რისთვის-ღა ვსთელავ არეთა?!.
მკვდარო, რად არ მეც აღძრევი
თქვენთან არ დამბარეთა?!.
როგორ ვიგონო, თავის ძე“.

ურჯულს ბრ-მარეთა!“
ვაჟკაცთ ვიციც ამბავი,
გასაგონარი ქირითა,
ერთმანერთს გადაეჭრანენ
ბოლით უშევლის პირითა.
რად გივირო, როცა ჩვენ მფარველს,
ცხარის ცრემლითა ესტრითა?!.
გამოიტანეს შუბები
დღითი ნაპოსს ცვირითა,
ფარ-ხმლით მოკაზმულენი
ჯარ ამხადებენ დილითა.
ეს ხალხი არ არის,
სისხლა იდინოს მილითა.
ძახის აპარკეთი:
„საგალი გინდოთ კვირისა!“
„ქულეს კაც უნდა წავიცილებ!“—
ბაბურაული ჰყვირისა.
აღღებულთა ბორკვენა,
ხმა არ გგონოხთ სტირისა!

XI

კარში გამოდი, ჯოყოლავ,
წინარად ნუ სწევარ კერასა,
რამდენი ხალხი მოერტყა
იმ ჩვენის მთების წვერასა.
ჩვენთან მოდიან სტუმრად,
ჩვენ გვიპირობენ წვერასა,
შეგვანებენ დღითა
შვილთა აკვნების რწევასა.
სამკაწელს ერეკვიმან,
რეულობა რორორი;

ავსო ჯარი, შეშხედე,
ჯარვეის თაგი, სამ-გარო.
დამთხვალია მენახრეთა
კლდეები მოსდევს ნაგორი,
წაიდ, უშველი თაგისც,
მტრის დასახელებად მიზიან,
შენც ისე წაიდ, ჯოყოლავ,
როგორაც სხვანი მადიან.
—გაყვიე რას ამბობ, კევა-თხელო,
არ გამიღუვენ ახლოსა,
მართკამ უნდა ვიომო,
მითლმა ჯარვამ მნახოსა:
ვინ ერთგულია, ვინ არა,
ქვეყანამ დაინახოსა.
ქისტებს ორგული ვგონვივარ,
გამდგარი თავის რეულხედა,
მთქრობენ, ვითომ ჯოყოლამ
თავი გაჰყიდა ფულხედა,
ქისტეთის მოლოატე ვარ,
ხელ-აღებული სულხედა;
მოაქეთ და ცოცხალს მადებენ
საფლავს ქვას გულხედა.
ამას ამბობდა ჯოყოლა,
თან აბჯარს ისხამს ტანხედა—
წელზე შიბა, ფრანგული
თაგი გადიღო მხარხედა;
ქისტს არ მაღიწის ჯიშოლა
მუზარადის ღვამ თაგხედა.
მართკამ მიდის ცალს მხარეს
თავ დიდებული ცლახედა,

მტრის დასახელებად სხვანია
შამოფინენ მთახედა.

XII

ჩამოღის ხევისურთა ჯარი
დროში მოქონდა წინასა,
მიმართეს სასაფლავსა,
მღუმარებს ქისტთა ბინასა;
მოქეზნო თაგისი მკვდარი,
მოკრიბონ გმირის ძაღლები.
ზვიდაურის მტანჯველითა
ძირში მოსთხარონ თვალები.
დაუხვდათ ქისტის ჯარიცა,
ხევეს ზვის პირას მალული
შამოფროლეს თოფები,
მატყარი შემოსალტული;
გზას არ უთომბენ ხევისურთა
ბიჭები ამოსარტული.
ოროვ მზრდამ თოფებსა
ზედ დაკონიით ახარისა,
ჩოსავე საქმე აწუხებს,
ორნივე მეღვრად იბრძვიან.
ბლომად დალია ტყვიამა
სისხლო,—მოძოვა ქუჩია,
შინც არ გატყვენ ქისტები,
ხედიან ვით ცხებ-ბურჯია.
ბაბურაულმა ხევისურთა
ხმალ-და-ხმალ ჩასვლა უჩჩიან.
მივიდა საქმე ხმალხედა,
ფარმა გზა მისცა საკეთი,
სამევიცა აქეთ ხევისურთა

ძვირი განძი და აღოფი.
ფარო, ნუ ჰმეტყვენო გორდასა,
შენა ხარ მაგის ქალღე;
თავვე მობრძინალო ხევისურთა
წინ კლდე დაუხვდა წარაფი.
კლდიდამ გაღუბტა უცროად
ქისტე ხმალ მოღვრებითა,
აკვირებს ქისტის ლაშქარსა
მტრის ჯარის მოღვრებითა.
ზოგს მოუკუთება ეგონა,
ამბობდნენ მოჩვენებითა:
„აგ ვინ უხვდება ხევისურთა
ჩენი მხარეა, ვინ არი?
ის უნდა ჯოყოლა იყოს,
სწორედ, ნამდიღად ის არი“.
სიქვა ერთმა, სხვანაც დასთანხმდენ,
გაოცებულნი უტკარენ.
როგორ არ უთხარის გროვისა
თუმცა ხმალ-ხარხრებს უღერენ.
მოკლეს კიდევცა, იქცევა
მკერდს ხანჯრის წვერით უწერენ.
ცხელა მამხარად აფვიღო,
წინად ხამ მეგრულად აფვირა,
სოფლისა გაღრა ინდომა,
ჩვენც ტლახში ვაფვირა.
მართკამ მტრის ჯარს დაუხვდა
სწორედ დალათით დავგრობა!
ხევისურთა ჯოყოლა გასწორეს
მკვდარი, კლდის თაგსა, კრეზუმენ.
ითონ დაესხნენ ქისტებსა.

*) იხ. ივერიკა, № 149.

